

ប្រឈោមលោកផ្នែកមនោសញ្ចេតនា

មិត្តភក្តិ និង មិត្តភក្តិ ស្នេហា

ដោយ
គួកស្រីដូង — រដ្ឋា

ជាអ្នកនិពន្ធដែលបានទទួលរង្វាន់-ហាចលេខ ១ នាប្រឈោមលោក
ខ្នាតវែង "ទារុណកម្មនៃចិត្តភក្តិ" ក្នុងសម័យមហាស្រពវិទ្យាឆ្នាំ១៩៨៧
នាគ្រងឡងប៊ិច រដ្ឋការលីហ្គើរញ៉ា

- "ថាសបង ! បងលើកអុនអោយអង្គុយសិនទៅ ! "

គ្មានថ្នាំអ្វីដែលពិសេសជាងថ្នាំបាតជួបសង្សារបណ្តាលចិត្តដែល
នាងនឹកថាគេស្លាប់បានទៅហើយនោះទេ ។ នាងស្រីប្រឹងដើបឡើង
តាមកំឡាំងដៃសាវុធលើក ញ័របបរអស់មួយចាន រួចនាងចាប់
ផ្តើមសួរប្រុសស្នេហ៍នាង .....

- "បង ! រឿងនោះយ៉ាងណាទៅវិញបង ? "

- "អុនគេដទំរេកខ្លួនសិនទៅ ចាំបងនិយាយប្រាប់ណ៎ា ! "

សាវុធដាក់ស្រស់ស្រីទំរេកលើខ្នើយ ចេញមើលទៅខាងក្រៅបន្តិច
ក៏មកដាក់ខ្លួនអង្គុយទន្ទឹមនឹងនាងហើយនិយាយថា ៖

- "នៅយប់ដែលបងនឹងសុគត់បំរុងរត់ចេញមកវិញនោះ
បងបានបីម្តាយបងចេញពីក្រុងសេដីម្យ៉ាងមករកជួបនឹង
សុគត់ ខ្ញុំពុកមាសុគត់មិនដឹងជាមកចាំបងពីអង្គាល់
ហើយក៏ហៅបងទៅកសាងពីរឿងដែលបងចង់រត់នេះ ។
ដូចនេះពេលគ្រាប់ផ្លោងចូលចំក្រុងសេបងនោះបងនឹង
មែ្តបានរត់ចេញផុតទៅហើយ ។ ក្រោយមកដោយខ្លាច
បងនឹងមែ្តរត់ទៀតគេបានជំនឿសបងទៅកន្លែងដាច់
ស្រយាលមួយ អោយបងធ្វើការវាយថ្មយ៉ាងវេទនា
ឯមែ្តគេអោយគាត់ដើរស្បូវទាំងឈី (និយាយដល់កន្លែង
នេះសាវុធឈប់បន្តិច ទំសំរួលសំឡេងសារជាថ្មី) ជីវិត

ព្រឹកព្រលឹមឡើងរដ្ឋាធិបតីនៃស្រុកហៅរកម្តាយ ឪពុកនាង ៖

- "ម៉ែ ! ពុក ! "

នាងរកមើលជុំវិញខ្លួននាងគិតថានាងប្រាកដជាមិនច្រឡំទេ
ព្រោះផ្ទះនេះពិតជាផ្ទះរបស់នាង គ្រាន់តែនាងប្តូរកន្លែងមក
ខាងក្រៅតែប៉ុណ្ណោះ ។ ពួកសំឡេងនេះភ្លាម យោធាចម្លែក
ក៏ខិតមកអង្គុយរួចជាកម្មវិធីចម្លែកស្រស់ស្រី ។

- "ពុទ្ធា ! បងរុំផ ! បងមកវិញហើយមែនទេ ?

ខ្ញុំយល់សប្តិឬមួយយ៉ាងណា ? "

ដើម្បីកុំអោយនាងស្រីមានការរំភើបក្នុងចិត្តខ្លាំងពេក យោធា
ចម្លែកនិយាយឡើងថា ៖

- "បង ! គឺ បងរុំផមែនណា ! អូសមិនមែនយល់
សប្តិទេ ! "

- "ចុះហេតុអ្វីបានជាបងនៅមានជីវិតទៅវិញ ? "

- "រឿងនេះវែងឆ្ងាយណាស់អូស ! អូសងើបញ្ចាំបបរ
សិនទៅចាំបង និយាយប្រាប់ ! "

បងនឹងម្តាយរស់យ៉ាងប្រតិបត្តិដោយ គេមាយបាយពេល
ព្រឹកអត់ពេលល្ងាច ។ ម៉ែឈឺថុកចាប់ពេញខ្លួនស្រែកយំ
ស្ទើរផុតជង្គឹម នៅជុំវិញខ្លួនឃើញតែគុម្ពព្រេចនិងដើម
ខ្នង រកមនុស្សម្នាក់គ្មានសោះ ។ មួយខែក្រោយមក
អង្គការមកនិយាយដាក់លក្ខខណ្ឌនិងបងថា ៖

- "បើមិត្តបងសុខចិត្តទៅធ្វើជាយោធា យើងនឹងមាយ
ថ្នាំព្យាបាល ដល់ម្តាយមិត្តបង តែបើពេលទៅធ្វើយោធា
បងចង់រត់ចូលខាង ខ្មាំងទៀតនោះ ជីវិតម្តាយបងនៅ
ក្នុងកណ្តាប់ដៃយើង មិត្តបងគួរតែយល់ហើយ មែនទេ ?
ដោយមិនចង់ឃើញម្តាយមានការឈឺចាប់ទៅទៀតនោះ
បង ក៏សុខចិត្តទៅចោលម្តាយ ដើរធ្វើយោធាដើម្បីប្តូរយក
ថ្នាំមកព្យាបាលគាត់ ។ ដំបូងមួយខែ អង្គការអោយមក
មើលម្តាយម្តង ។ ក្រោយមកបីខែ ទៅ ប្រាំខែ ។ តែ
ឥឡូវរហូតដល់ជាង បីឆ្នាំនេះបងនៅមិនទាន់បានឃើញ
មុខគាត់នៅឡើយទេ "

- "បង ! ស្តីទៅជាអង្គការ ? "

- "អង្គការជារដ្ឋអំណាចជាន់ខ្ពស់របស់ខ្មែរក្រហម គ្មាន
នរណាមួយហ៊ានប្រកែកនឹងអង្គការបានទេ ។ ក្រោយមក
គេបញ្ជូនបងមាយទៅវាយនៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ។ បង

ត្រូវទាហានចាប់ខ្លួនបាន ។ ហេតុតែជីវិតបងមិនអស់
បងបានស្គាល់បញ្ជាក់ការម្នាក់ដែលធ្លាប់រៀនទៅវិទ្យាល័យ
យើង ហើយធ្លាប់រស់នៅក្នុងភូមិជាប់យើងទៀត " "

- "ជានរណាទៅបង ? "

រដ្ឋាស្ត្រសាវ័នដោយក្តីអន្ទះសារចង់ដឹង ។

- "អូសប្រាកដជាស្គាល់គាត់ហើយ គាត់ធ្លាប់រស់នៅក្នុងភូមិ
សុវណ្ណនោះអី គឺបងប្អូន-សួរ ដែលបងនឹងគាត់ធ្លាប់បេះ
ផ្លែគ្រូចថ្មងមកធ្វើជាបាល់ទាត់ នៅពេលល្ងាចៗលើវាល
ខ្សាច់នៅមុខផ្ទះនោះ អី ! "

- "អូ ! អូសនឹកឃើញហើយ កាលនោះគាត់ប្រឡងសញ្ញា-
បត្រមធ្យមសិក្សាភាគទី១ធ្លាក់ នៅឆ្នាំ ១៩៧២ ក៏ចូល
ធ្វើទាហានបាត់ទៅ " "

សាវ័នបន្តរឿងទៀត ...

" គាត់បានដោះលែងបងមាយរូចខ្លួន ព្រមទាំងហៅបង
អោយជួយធ្វើការគាត់ផង ។ តែបងបាននិយាយប្រាប់ពី
ដំណើររឿងរ៉ាវរបស់បងអោយគាត់ស្តាប់ គាត់ក៏យល់ព្រម
ជឿតាមបង ។ នៅឆ្នាំ១៩៧៥ ក្នុងខែមិនា មានការ
វាយធំផ្តាច់ព្រះកម្ពុជាទៀតក្នុងខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ។ អង្គការ
ចង់ចាប់កំហុសបងដោយដឹងថា បងមានការទាក់ទងជា

មួយទាហានបានជាត្រឡប់មកវិញដោយស្រួលៗម្ល៉េះ ។
គេបានអោយបងចាំ ឃ្លាំងសម្ភារៈសឹកដែលជាមុខនាទី
សំខាន់ក្នុងកងទ័ពវិញម្តង ។ ដោយបងអាចការពាររក្សា
ឃ្លាំងយ៉ាងអង់អាចបានគេក៏អោយបងកាន់ឃ្លាំងប្រចាំ
តំបន់រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។ "

- "បងតាំងពីបងចូលធ្វើយោធាមក បងមានបានសំឡាប់
មនុស្សអស់ប៉ុន្មានដែរ ? "

រដ្ឋាស្វរចង់ដឹង ។

- " បានដែរ បងនៅសស្អាតមិនទាន់ដែលប្រឡាក់ឈាម
ខ្លះម្នាក់នៅឡើយទេអុន ! ។ បងទៅធ្វើយោធាមិនមែន
ព្រោះរឿងនយោបាយ ចង់ឈ្នះចាញ់ ធ្វើជាព្រះឬធ្វើ
ជាមារនោះទេ បងទៅព្រោះចង់បានថ្នាំមកព្យាបាល
ម្តាយនៃប៉ុណ្ណោះ ចុះអុនវិញ ហេតុអ្វីបានជា អុនជា
ជំងឺដល់ថ្នាក់នេះ ? ហ្នឹងប្រាកដជាបានបងចុះហើយ
មែនទេ ? "

- " ថាសបង ! នាងស្រីនិយាយទាំងខ្មាសសៀន បង
រស់នៅស្អាតបងនិយាយ អុនភ្លេច ! តើពុកនឹងម៉ែគាត់
អញ្ជើញទៅណាហើយ ? ដូចជាមិនឃើញគាត់មកក្បែរ
អុនដូចកាលមុនសោះ ? "

សាវុធដកដង្ហើមជំបញ្ជាញខ្យល់ដើម្បីបន្តការតាតតឹងក្នុងខ្លួន
វិភាគគេសំឡឹងមើលតាមបង្អួចបង្ហើរអារម្មណ៍ទៅឆ្ងាយ ក៏និយាយ
ប្រាប់នាងថា ៖

- "ពេលបងមកដល់បងឃើញតែរូបអ្នកគេឯស្តុកស្តិះលើ
ផ្ទះតែ ម្នាក់ឯង ឯអ្នកភូមិម្នាក់ក៏រកមិនមានដែរ " -
- " ម៉េចក៏អញ្ជឹងទៅវិញ ? (នាងឧទានដោយភ្ញាក់ផ្អើល)
ប្រហែល ជាដូចបងរុំផ្កាមែនហើយ ព្រោះដូចជា
គ្មានពួសម៉ែតូចៗនឹងដូចពីមុនសោះ តើពុក !
ម៉ែ ដាច់ចិត្តទៅណាចោលខ្ញុំ ឬមួយក៏ពុកម៉ែស្មាន
ថាខ្ញុំស្លាប់ទៅហើយបានជាទុកខ្ញុំនៅចោលយ៉ាងនេះ ?
ហ៊ីក ! ហ៊ីក ! ហ៊ីក ! " -
- " ឈប់យំទៅអ្នក ! ពុក ម៉ែទៅចោលអ្នកមែន តែបង
រុំផ្ការបស់អ្នក ឈប់ទៅណាចោលអ្នកទៀតហើយ ! អ្នក !
អ្នកគេឯសំរាកសិនទៅ ចាំអ្នកជាស្រួលបួលយើងនឹង
ដើររកគាត់ទាំងអស់គ្នា " -

សាវុធឈ្លងលោមសង្សាររួចក៏ផ្អែកនាងអោយគេឯលើក្តារវិញ ។

ពេលយប់បានកន្លងផុតទៅ ពេលថ្ងៃផ្លាស់វេនចូលមកជិតស ។
មួយអាទិត្យបានកន្លងទៅយ៉ាងរហស្សី អាការរោគរបស់រដ្ឋាបាន
ធ្លាក់ស្លៀកជាលំដាប់ ក្រោមការព្យាបាលរបស់ប្រុសស្នេហ៍នាង ។

តែរាល់ថ្ងៃនាងស្រីតែងសង្កេតឃើញសាវុធមានអាកប្បកិរិយា
ខុសប្លែកពីមុនឆ្ងាយណាស់ទាំងប្អូនការនឹងសំដីសំដៅ ។ ដើម្បី
អោយអស់ចម្ងល់នាងស្រីជាថ្មីចិត្តសួរកំឡោះយោធាថា ៖

- "បង ! បងអាចប្រាប់អ្នកផងបានទេ ? "

- "រឿងអីទៅអ្នក ? "

- "អ្នកឃើញបងប្អូនពីមុនឆ្ងាយណាស់ ប្អូន
ត្រង់ ..... "

ដោយមិនបាច់អោយនាងស្រីបញ្ចប់ទាន់ នាយកឆ្លើយឡើង
ដោយយកដៃជ្រុងសក់ទៅលើផង ។

- "បងប្អូនច្រើនមែន បងក៏ដឹងខ្លួនដែរ ។ អ្នកធ្លាប់
ដឹងនឹងស្គាល់រូបបងស្រាប់ហើយ បងធ្វើអ្វីមិនចូល
ចិត្តអោយគេបង្ខំទេ ។ អ្នកធ្លាប់ដឹងហើយថាបងស្អប់
របបអ្វីជាងគេ អ្នកអាចទាយត្រូវហើយ ។ អ្នកធ្លាប់
ដឹងថាតើពីដើមមកបងចូលចិត្តសំលៀកបំពាក់ខ្មៅទេ ? ។
រហូតមកដល់ពេលនេះខ្លួនបងហារស្លាក់ខ្លាក់ស្លែង តែ
រកនិយាយប្រាប់មេឃប្រាប់ផ្កាយមិនកើត ។ សព្វថ្ងៃ
បងពិបាកចិត្តគិតមិនលេច គ្មានអ្វីដែលបន្សល់ចំពោះ
រូបបងក្រៅពីរូបអ្នកម្នាក់ដែលជាសេចក្តីប្រាថ្នាជាចុង
ក្រោយរបស់បងទេក្នុងជាតិនេះ ។ រូបអ្នកជាដង្ហើមរបស់
បង (និយាយដល់ត្រង់នេះយោធាសាវុធអូលដើមក ទឹក

វិញ្ញាបនបត្រលើកទី១២ បងមកជួបអ្នកលើកនេះ
នឹងមិនអោយអ្នកបែកពីគ្រូបងជាលើកទីពីរដាច់ខាត ។
បង ! លែងទៅធ្វើជម្លោះជាអ្វីទៀតហើយបងមានទោស
ធ្ងន់ណាស់ចំពោះអ្នក សូមអ្នកអភិយទោសអោយបង
ផងណា ! "

(កំឡោះយោធាយកដៃច្របាច់ដៃសង្សារយ៉ាងណែនដោយក្តីអាណិត
និងស្រឡាញ់ពន់ពេក)

- "រឿងយើងទាំងពីរគ្នាអ្វីដែលមកបំបែកបំបាក់យើង
បានទៀតទេ ពេលយើងរកម៉ែនិងពុកឃើញ យើងរស់
ជាប្តីប្រពន្ធនិងគ្នាអស់មួយជីវិត មែនទេបង ? "

រដ្ឋានិយាយដោយសំដីដងទឹកមុខញញឹម ។

សាវុធឯកក្បាលតបវិញជាចម្លើយ ។ ទឹកមុខរដ្ឋានិយាយដោយសំដី
បាត់បង់សម្រស់ ឥឡូវប្រែជាស្រស់ញញឹមបីដូចជាបុព្វត្រូវ
ទឹកសន្សើមយ៉ាងនោះដែរ ។ តែផ្ទុយទៅវិញសាវុធញញឹមទាំង
ស្រុងស្រឡាត់ដូចជាមានលាក់អាថ៌កំបាំងអ្វីមួយក្នុងដួងចិត្តរបស់
គេដែរ ។

នៅថ្ងៃទី១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៧៥ អង្គការបានអនុញ្ញាតិ
អោយប្រជាជនដែលមានផ្ទះនៅទីក្រុងចូលមកយកអីវ៉ាន់ខ្លះ
សំរាប់បរិភោគ ចំនួន ៥ម៉ោងគិតពីម៉ោង៧ព្រឹករហូតដល់

ម៉ោង២រសៀល ។ អារម្មណ៍របស់គាត់នៅជិតជាប់នឹងរឿង
ខ្មោចប្រពន្ធដែលត្រូវគ្រាប់ស្លាប់នឹងកូនស្រីគាត់ដែលមិនទាន់
ដាច់ខ្យល់ស្រួលបួលផងជានិច្ច ។ កាលបើពួកអង្គការបើក
អោយទៅយករបស់របរដូច្នេះ គាត់ក៏រៀបចំរទេះគោតាំងពី
ព្រលឹមស្រាងៗ ។ គោលបំណងរបស់គាត់គឺទៅជិតខ្មោច
អ្នកទាំងពីរយកមកធ្វើបុណ្យបញ្ចុះតាមប្រពៃណីខ្មែរ ។

អ្នកស្រុកខ្លះមិនទាន់ភ្ញាក់ស្រួលបួលផង គាត់ចាប់
បំបោលគោយ៉ាងលឿនមិនទាំងអោយប្អូនគាត់ដឹងបន្តិចឡើយ
ដើម្បីទៅដល់ទាន់ព្រឹលត្រជាក់ ។ ប្អូនប្រុសគាត់ឃើញដូច្នេះ
ក៏កញ្ឆក់នែត្រមារបង់កម្ទេច លោតឡើងរទេះគោសំហ៊ុយដី
សំពោង ។

គាត់បរទេះមកដល់ផ្ទះកំសត់គាត់ស្របពេលដែលអង្គការ
កំពុងលើកទ្វារអោយចូលទីក្រុង ។ ក្នុងចិត្តគាត់កំពុង
នឹកថាខ្មោចប្រពន្ធកូនគាត់មិនដឹងជាស្តេចពេញផ្ទះយ៉ាងណា
ទេ ? គាត់យកថង់ផ្លាស្ទិច ៤- ៥ ផ្ទាំងមកទុករំស្រេច ។ ប្អូន
ប្រុសគាត់ ដើរតាមពីក្រោយគាត់ទាំងល្អើល ៗ ហើយ
និយាយពីក្រោយខ្នងគាត់ថា ៖

- "ល្បងអើយ ! កុំចូលទៅអីធ្វើនែបុណ្យបញ្ចុះទៅ
បានហើយ " ។

គាត់ដើរដល់កាំជណ្តើរ ភ្នែកសំឡឹងទៅមុំតូហុងជាមួយពណ៌

ក្រហមដែលចតចោលនៅក្រោមផ្ទះ ..... កំហឹងគាត់ឆេះឆាប់
ឈូលមួយរំពេច មុខគាត់ក្រហមដូចរង្វីកភ្លើង តែមិនចេញ
ស្តីមួយមាត់ ។ ទៅដល់មាត់ទ្វារគាត់ប្រឹងស្រង់ក្លិនខ្មោចប្រពន្ធកូន
គាត់ ..... តែដូចជាមិនផុតក្លិនអ្វីសោះ ។ ឯប្អូនប្រុសគាត់ដើរតោង
ក្រមារគាត់ពីក្រោយ ។ នៅវេលាម៉ោង ៩ ព្រឹកក្នុងផ្ទះមិនទាន់
មើលឃើញអ្វីច្បាស់ណាស់ណាទេ ព្រោះបង្អួចខ្លួននៅបិទជិតនៅឡើង ។
ចូលមកក្នុងផ្ទះបន្តិច គាត់ឃើញអង្រឹងពណ៌ខ្មៅមួយចងនៅកណ្តាល
ផ្ទះ ..... ប្អូនគាត់ទាញក្រមារបងគាត់ថយក្រោយ ៖

- "ល្បង ! ខ្មោចលងទេដឹង ? ចុះមានអង្រឹងអី
ផងបង ? ប្រហែលជាខ្មោចបងស្រីដំណឹង
ខ្លួនទេដឹង ? "

- "កុំឆ្កួត ! គ្មានខ្មោចឯណាទេ ! "

គាត់និយាយកម្លោះប្អូនគាត់ ហើយគាត់អូសប្អូនប្រុសអោយចូល
ប្អូនប្រុសគាត់អូសគាត់ចេញមកវិញ ទាញទៅទាញមក
រហូតដល់គាត់រហូតក្រមារពីចង្កេះដួលអុកតូចលើក្តារសុរទិស
ធ្វើអោយសាវុធដែលគេងលើអង្រឹងនិងរដ្ឋាគេងលើក្តារភ្ញាក់
ឡើង .....

- "នរណាហ្នឹង ? "

សាវុធនៃស្រែកឡើងទាំងមមឹងមមើង ។

ឯប្អូនប្រុសគាត់ស្មានតែខ្មោចលង ក៏លោតជើងពីរ-បី .....

- "ល្បងរត់ ! ខ្មោចលងហើយ ខ្ញុំមិននៅទៀតទេ
ខ្ញុំទៅមុនហើយ ! "

ថា រួចគាត់ក៏ហាក់ផ្ដោតកាំជណ្ដើរទាំង២ កាំមកដល់ដីដោយមិន
ដឹងខ្លួន ។

- "ពុក ! ពុក ! (រដ្ឋាស្រែកឡើង) កូនមិនទាន់ស្លាប់
ទេពុក ម៉ែនៅឯណាពុក ? "

- "កូនអាយុថ្ងៃណាស់ នៅមានជីវិតរស់វិញ " "

តាសំនិយាយតបវិញ ។

ភ្លាមនោះសាវ័ន្តឆើបឡើងពីក្នុងអង្រឹងមកសំពះតាសំ

- "ពុក ! កូនមកវិញហើយ " "

តាសំមិនចេញស្ដីមួយមាត់ដាក់សាវ័ន្តសោះ ។ ឃើញដូច្នេះ
រដ្ឋាក៏ទៅជិតខ្ញុំពុកនិយាយអង្វរថា ៖

- "ពុក ! គឺបងវ័ន្តជាអ្នកជួយកូនណាពុក ! "

កំហឹងតាសំកាន់តែកើនល្បឿនឡើងជាលំដាប់ ជាហេតុធ្វើឲ្យរាយ
កូនស្រីគាត់មានការងឿងឆ្ងល់នឹងកាយវិការនេះជាខ្លាំង ។ តាសំ
ស្រែកជេរកំហឹងដាក់សាវ័ន្ត ៖

- "ហ៊ីស ! អាគ្រពើ បាត់ដៃឯងប្រឡាក់សុទ្ធតែឈាម
ម្តាយឯង ឯងមានខ្នុរមើលទេ ? ថ្ងៃស្អិតតែឯង
មិនបាត់សំឡាប់ដោយផ្ទាល់ដៃ តែក៏ជាបក្សពួក
របស់អាតិវិច្ឆ័យឯងដែរ ។ ម្តាយស្រឡាញ់វាស្មើ

លេប ខំបីបាច់អោយវារឿនសុត្រអោយវាចេរដឹង
ខុសត្រូវ តែផ្ទុយទៅវិញឯងមកតបសងស្នងគុណ
របៀបហ្នឹងឬ ? ហ៊ីស ! មកកូនស្រីទៅតាមពុក !
ពុកមិនអោយឯងនៅជួបមុខអាយាដករនេះទៀតទេ ! "

រដ្ឋាដែលមិនដឹងសាច់រឿងអ្វីពិតប្រាកដ នៅឈរកាំងដុំច្រប
ចំឡាក់ ដោយឆាឆ្មាតកំលាំងកំហែងនឹងទប់កំបណ្តោយអោយ
តាសំអុសចុះទៅដីទាំងទីណាស់ទីណាស់ ។ សាវុធគ្មានពាក្យអ្វី
និយាយតបនឹងតាសំបន្តិចឡើយ ព្រោះរឿងនាយត្រូវតាសំយក
មកហែកកកាយ ព្រមទាំងបំភ្លើសហូសពីការពិតទៀតផង ។

- "ពុក ! ស្តាប់កូនសិន ! (រដ្ឋាស្រែកអង្វរឱ្យពុកនាង)
ពុកយល់ ខុសហើយ បងវុធបានជួយជីវិតកូន
ដែរពុក ! "

- "ពុក ! ពុកអនុញ្ញាតិអោយកូនបានប្រាប់រឿងរ៉ាវពុក
សិន ! "

(សាវុធលក់ជង្គង់សំពះអង្វរតាសំ)

តាសំនៅមិនស្តាប់ គិតតែប្រឹងអូសកូនស្រីតាមកាំងដុំច្របទៅដី
ទោះសាវុធតាមអង្វរតាសំយ៉ាងណាក៏គ្មាននិយមអ្វីដែរ ។ តាសំបញ្ជាក់
អោយប្អូនគាត់ចាប់នាងរដ្ឋាដាក់រទេះ រួចគាត់អ្នកបំបោលគោចេញ
ទៅ ។ យោងសាវុធឈរស្រឡាំងកាំង តែម្នាក់ឯងនៅមុខផ្ទះ
ឮតែសំឡេង រដ្ឋាស្រែកហៅឈ្មោះនាយល្ហើយៗ រហូតដល់បាត់

តាមសំឡេងរទេះដឹកដីត្ប ដែលលាយនឹងត្រដោកគោទៅ ។